

BALTIJAS
STARPTAUTISKĀ
AKADĒMIJA

Управління
освіти і науки
Черкаської
обласної
державної
адміністрації

WYŻSZA SZKOŁA BANKOWA
w Poznaniu

СЕРТИФІКАТ

засвідчує участь

Іллі Чікова

*у ХІХ міжнародній науково-практичній конференції
молодих вчених, аспірантів і студентів*

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

24 листопада 2022 року

В.о. ректора Черкаського державного
технологічного університету

Олег ГРИГОР

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ Черкаської обласної державної адміністрації
ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ Черкаського міськвиконкому
ДЕПАРТАМЕНТ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ Черкаського міськвиконкому
ДЕПАРТАМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ Черкаської ОДА
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ В Черкаській області
УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ В Черк. області
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В Черкаській області
ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
УПРАВЛІННЯ, м. КИЇВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ, м.ХАРКІВ
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ЧЕНСТОХОВА, ПОЛЬЩА
УНІВЕРСИТЕТ КИРИЛА І МЕФОДІЯ В м. СКОПЬЄ, ПІВНІЧНА МАКЕДОНИЯ
ВИЩА БАНКІВСЬКА ШКОЛА В ПОЗНАНІ, ПОЛЬЩА
КАРЛОВ УНІВЕРСИТЕТ, м. ПРАГА, ЧЕХІЯ

ПРОГРАМА

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

*Матеріали XIX міжнародної науково-практичної конференції
молодих вчених, аспірантів і студентів*

24 листопада 2022 року

Черкаси, ЧДТУ, 2022

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету: *Григор О.О.* – д.політ.н., професор, в.о. ректора Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Заступник голови: *Демиденко В.В.* – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Члени оргкомітету:

Гончаренко І.Г. – д.н.держ упр., професор, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Березіна О.Ю. – к.е.н., професор, професор кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Петкова Л.О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Булатова О. В. – д.е.н., професор, перший проректор Маріупольського державного університету, м. Київ .

Токарева В. І. – д.держ.упр., професор, директор Навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету, м. Київ.

Сідельникова Л.П. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, м. Хмельницький.

Орлова Н.С. – д.держ.упр., професор, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Лебідь О.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Бережна Л.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Dorota Jelonek, – PhD, Czestochowa University of Technology, Department of Management (Czestochowa, Poland).

Голова секретаріату: *Шевченко Анна Михайлівна* – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

ПРОГРАМА

СЕКЦІЯ 1. Трансформація фінансового сектору внаслідок збройної агресії росії проти України та під впливом світової пандемії COVID-19

- Fedorovych D.** Transformations in the financial sector due to russia's military aggression
- Балко В.** Вплив російської агресії на зростання державного боргу України
- Бережна Л.** Особливості обміну готівкової гривні за кордоном в умовах воєнного стану
- Бобровська Я.** Особливості застосування нетарифного регулювання ЗЕД
- Голубенко Ю.** Стан банківської системи України в умовах війни
- Горбенко К.** Український авіаційний простір 2022
- Гузенко О.** Осучаснення змістовності функцій фінансового контролю та органів його адаптації в умовах воєнних дій в Україні
- Дудченко Н.** Цифрова трансформація економіки України в умовах війни
- Єфіменко А.** Макроекономічне середовище України: аналіз національних показників
- Кадала В.** Правове регламентування фінансового сектору України в умовах воєнного стану
- Коваленко В.** Міграційні потоки студентства в результаті російської агресії
- Колесник В.** Грошово-кредитна політика в умовах воєнного часу
- Лесик О.** Механізми захисту Національним банком України міжнародних резервів в умовах воєнного стану
- Лопушанська Т.** Кредитування та депозитні операції банків на ринку фінансових послуг під час воєнного стану
- Михальчук Ю.** Логістика зерна України в період воєнного стану
- Небога С.** Фінансова підтримка малого та середнього бізнесу під час російської агресії
- Недовізій А.** Трудова міграція до повномасштабного вторгнення росії в Україну та після
- Соловей А.** Підтримання економіки в умовах війни
- Тарасенко Р.** Державна фінансова підтримка територіальних громад під час війни
- Шашко К.** Збалансування бюджету в умовах воєнного стану
- Якименко М.** Трансформації податкового навантаження спричинені деструктивними макроекономічними подіями в Україні
- Яценко К.** Вимушена міграція і війна в Україні

СЕКЦІЯ 2. Питання розвитку фінансової науки

- Бобир І.** Сучасні методи та підходи ризик-менеджменту в умовах глобалізації
- Думчиков А.** Сучасні аспекти фінансового забезпечення соціальної сфери
- Куц В.** Вплив Луки Пачолі на розвиток обліку в Італії XV ст.
- Остапенко В.** Фінансове забезпечення закладу вищої освіти за результатами наукових та науково-технічних робіт

СЕКЦІЯ 3. Проблеми податкової, інвестиційної, бюджетної політики в Україні та шляхи її вдосконалення

- Балик Ю.** Динаміка зовнішнього державного боргу: реалії сьогодення
- Гнатишин Л., Прокопишин О., Лега О.** Напрямки екологічного відновлення у післявоєнний період
- Гончаренко І., Слинко І.** Проблеми податкової політики в Україні та шляхи її вдосконалення
- Довга в.** ВВП України в умовах повномасштабного вторгнення
- Клиша О.** ПДВ як джерело формування доходів бюджету України
- Кулик В.** Податкова політика держави спрямована на відновлення е-бізнесу в умовах воєнного стану
- Лега О., Яловега Л., Прийдак Т.** Воєнний стан та податок на доходи фізичних осіб
- Ломако Є.** Інструменти залучення прямих іноземних інвестицій в економіку країни
- Махно С.** Стратегія управління конкурентоспроможністю аграрних підприємств зернового напрямку
- Миколенко А.** Оподаткування криптовалют в Україні
- Міняйло Д., Писаренко І., Смєхнова І.** Доходи операційної діяльності у контексті аграрних розписок: визнання та облік
- Овчаренко В.** Теоретичні засади формування інвестиційної привабливості регіону
- Огренич Ю., Кузьменко В.** Екологічний податок в Україні: особливості сплати, переваги і недоліки
- Остапенко Д.** Ключові трансформації вітчизняної системи непрямого оподаткування в умовах воєнного стану
- Прокопенко Д.** Податкове резидентство. Проблеми подвійного оподаткування
- Черненко К.** Актуальні проблеми податкової системи України в умовах війни

**СЕКЦІЯ 4. Фінансова підтримка розвитку підприємницького
сектору в Україні в реаліях сьогодення**

- Биндич Д.** Організація фінансової діяльності підприємств та її удосконалення
- Головач Т.** Сучасні економічні реалії розвитку підприємництва в Україні та напрямки його фінансової підтримки
- Головач Т.** Пріоритетні напрямки державної та фінансової підтримки малих підприємств в сучасних реаліях господарювання
- Голоскок Д.** Напрямок покращення ділової активності підприємства
- Гончаренко Ю.** Формування курсу фінансування інвестиційних потреб агропромислових підприємств
- Довгаленко А.** Управління власним капіталом підприємства
- Загаровський А.** Правила планування джерел фінансування діяльності підприємств
- Кавіцький М.** Фінансові інструменти розвитку підприємств агропромислового комплексу
- Кушнірчук М.** Ризик – менеджмент в управлінні фінансовою безпекою суб'єктів господарювання
- Маслюк А.** Концепція організації фінансової стратегії
- Мелецька А.** Проблеми та шляхи вдосконалення дебіторської заборгованості на підприємстві
- Новіков В.** Транспарентність корпоративних фінансів у контексті забезпечення суспільно-економічного розвитку
- Пігуль Н., Поповченко А.** Напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства
- Поліщук А.** Проблеми фінансового забезпечення суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану
- Саєнко Я.** Економічна ситуація України внаслідок вторгнення російської федерації
- Стороженко І.** Фінансове забезпечення розвитку системи малого бізнесу
- Темченко О.** Сучасні методи та інструменти управління оборотними активами підприємств
- Чмиренко С.** Оцінка економічного потенціалу підприємства
- Чухно Р.** Роль лізингу як джерела формування інвестиційних ресурсів

СЕКЦІЯ 5. Фінансові ринки, фінансові посередники

- Бережна Д.** Актуальні питання фінансової інклюзії в Україні
Кривенко Ю. Валютний ринок України під впливом глобальних викликів сьогодення
Семенових О. Особливості інвестиційної політики банківських установ України

СЕКЦІЯ 6. Інновації та сучасні фінансові технології

- Добровольська Д.** Трансформація міжнародного бізнесу в умовах індустрії 4.0
Замогильна А. Практика стратегічного управління інноваціями на підприємстві
Марченко Я., Чорний А. Інноваційний потенціал, як джерело фінансування розвитку підприємницьких структур
Перевезнюк М. Інтеграція державних послуг Україна-Польща для спрощеного надання послуг громадянам України в період російської агресії
Печенко Р. Інноваційні технології як чинник розвитку ринку фінансових послуг
Правосуд В. Інновації та сучасні фінансові технології
Сарана Л. Фінансові інновації в банківському секторі економіки
Семеренко В. Розвиток цифрового банкінгу: проблеми та перспективи
Ситник О. Механізм забезпечення економічної модернізації
Слинько І. Сучасні фінансові технології як фактор розвитку фондових ринків

СЕКЦІЯ 7. Питання менеджменту і маркетингу у фінансовому секторі

- Бойко Н.** Інноваційний розвиток економіки в Україні
Булатова А., Натура Д. Удосконалення управління маркетингової діяльності підприємства на основі розробки системи критеріїв комплексної оцінки її ефективності
Бурковська А. Особливості маркетингу фінансових послуг
Городіщенко Д. Сучасні підходи до менеджменту та маркетингу у фінансовому секторі
Дубовик Я. Сучасні принципи організації управління персоналом: зарубіжний досвід

- Дяк В.* Особливості менеджменту організацій в умовах сучасної кризи
Кардаш І. Розвиток SMM в країнах Європи
Кравець О., Дем'яненко О. Маркетингова діяльність компанії в умовах змін
Крючко М. Сучасні підходи до управління організаціями
Мандибуря Я., Семиз І. Розвиток комплексу маркетингу підприємства
Петричак О., Золотаренко В. Комплекс маркетингових комунікацій у стратегічному управлінні маркетинговою діяльністю підприємства
Потапенко Р., Васильченко О. Тенденції формування збутової діяльності підприємства
Сторчак В., Мальований Я. Економічна стійкість підприємства в умовах становлення ринкових відносин
Філіпчук В., Несененко І. Розвиток теоретичних основ економічної безпеки підприємства
Чубенко А., Льєнко А. Інноваційні інструменти інтернет-маркетингу в епоху цифровізації
Шпак К. Поняття менеджмент - маркетингу в системі управління організацією

СЕКЦІЯ 8. Актуальні питання розвитку банківської системи та забезпечення її фінансової стабільності

- Башинська А.* Аналіз фінансових інвестицій АТ «УКРСИББАНК»
Жернова О. Онлайн-банкінг в Україні: стан та перспективи розвитку
Посмітна М. Сучасні тенденції у монетарній політиці центральних банків світу
Чамлай Ю. Концептуальний підхід АТ КБ «ПРИВАТБАНК» до організації та впровадження інноваційних послуг

СЕКЦІЯ 9. Застосування економіко-математичного моделювання та сучасних інформаційних технологій для вирішення актуальних фінансових завдань

- Leshchenko M.* Modern methods for parametric identification of economic indicators approximation model
Божок І. Організація обліку виробництва продукції у фермерському господарстві в умовах цифровізації
Корпан А. Формування стратегічних альтернатив забезпечення економічної ефективності підприємств
Снитюк О. Факторний аналіз як один з базових методів для дослідження

показників фінансово-економічної діяльності

Фещенко С. Моделювання діяльності підприємства: цифрова трансформація

Чіков І. Підхід до визначення рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств

СЕКЦІЯ 10. Страхування в Україні: стан та тенденції розвитку

Кот Р. Інститути, механізми, інструменти розвитку страхового ринку

Крупка Т. Розвиток аграрного страхування в Україні

Погула К. Страхування в Україні під час дії воєнного стану

Полінкевич Р. Стан та перспективи стратегічного партнерства польщі та України

Тарасенко А. Економічний стан ринку страхування в Україні після початку повномасштабної війни

СЕКЦІЯ 11. Міжнародна практика розвитку фінансових систем

Кузьменко О. План Маршала: післявоєнне відновлення. Погляд із сьогодення

Мезенцев Є Сучасні акпети взаємодії національних економік у світовому господарстві

Мезенцев Д. Особливості ризиків фінансової глобалізації в сучасній економічній системі

Смоляк Н. Порівняльна характеристика податка на додану вартість законодавства зарубіжних країн та України

Шенкаренко В. Особливості устрою фінансових систем країн-лідерів світової економіки

СЕКЦІЯ 12. Механізми державного управління

Гой Ю. Державне сприяння формуванню рекреаційних центрів

Головашова Д. Удосконалення нормативно-правової бази для органів місцевого самоврядування

Дмитрієва М. Проблеми аудиту Рахункової палати України

Капелюшок С. Особливості значення місцевого бюджету як важливої складової місцевого самоврядування

Мазур К. Децентралізація органів місцевого самоврядування

Макарченко А. Зміна національної парадигми управління державою в умовах воєнного часу

ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах генерація конкурентних переваг неможлива без впровадження у діяльність підприємства інноваційних розробок та продуктів. У цьому контексті особливо актуальним постає питання забезпечення інноваційного розвитку підприємств, який передбачає безперервний пошук і використання нових способів реалізації потенціалу останнього в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Інноваційний потенціал підприємств є однією із основних характеристик, яка синтезує в собі сукупність фундаментальних властивостей інноваційної діяльності та здатність вигідно для себе використовувати вплив зовнішнього середовища і потенційні можливості, що існують у внутрішньому середовищі. Це дозволяє використовувати інноваційний потенціал підприємств як потужний інструмент прийняття зважених управлінських рішень в процесі здійснення інноваційної діяльності. Оцінка інноваційного потенціалу є фундаментом для формування інноваційної стратегії підприємства, яка має бути спрямована на розширення інноваційних можливостей підприємства.

Динаміка формування інноваційного потенціалу залежать від інвестиційних можливостей суб'єктів господарювання в тих випадках, коли спостерігається висока капіталомісткість інновацій. Недоступність фінансових джерел, недостатність інвестиційних коштів в економіці, відсутність довіри у кредиторів знижують можливості використання потенціалу навіть за явної ефективності нововведень для виробників. Водночас інновації створюють умови для широкого залучення інвестицій, оскільки накопичений досвід під час створення та освоєння нововведення стає джерелом його вдосконалення, у зв'язку із цим необхідно ставити чіткі завдання для управління інноваційним потенціалом підприємства.

Інноваційний вектор розвитку підприємств обумовлюється реалізацією

певного рівня інноваційного потенціалу, який відображає здатність суб'єкта господарювання до інноваційних трансформацій. Оцінка рівня інноваційного потенціалу підприємства дає можливість керівництву визначити вектор інноваційного розвитку, а також здійснювати оперативне управління інноваційною діяльністю для забезпечення можливості переходу підприємства на випуск конкурентоспроможної продукції, істотно підвищити стійкість і динамічність підприємства до змін у зовнішньому середовищі.

Інноваційний потенціал підприємства часто розглядається як комплексна категорія, яка характеризує частоту і ефективність впровадження на підприємстві інновацій, їх розробку, а також готовність персоналу до змін. Оскільки ризик під час фінансування, модернізації та оновлення виробництва є досить високим, оцінка інноваційного потенціалу підприємства з урахуванням його інтелектуальної складової дасть змогу потенційним інвесторам зорієнтуватися в прийнятті рішень щодо виділення коштів з метою реалізації інноваційної стратегії розвитку. Таким чином, інноваційний потенціал підприємства є важливим інформаційним ресурсом в процесі управління його розвитком.

Планування інноваційної діяльності без попередньої оцінки інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання може призвести до проблем з розподілом грошових коштів. Тобто, існує така ймовірність, що підприємству може не вистачити ресурсів для реалізації інноваційного проєкту, що може призвести до призупинення не лише інноваційної, а й поточної господарської діяльності.

Наявність інноваційного потенціалу є життєвонеобхідною умовою для досягнення цілей інноваційної діяльності. Інакше кажучи, від рівня інноваційного потенціалу залежить рівень інноваційності проєкту, яке підприємство в змозі реалізувати, наприклад радикальні, напівридикальні (трансформаційні), поліпшуючі (підтримуючі) чи покрокові (поступові) інновації.

У вузькому розумінні, поняття «інноваційний потенціал» трактується як

наявність ресурсів або здатність для здійснення інноваційної діяльності. Розглядаючи дане поняття в широкому сенсі, можна виділити ряд підходів для трактування зазначеного поняття. Найбільш часто вживаним вважається ресурсний підхід, в рамках якого, інноваційний потенціал розглядають як сукупність різних видів ресурсів, що можуть бути використані для забезпечення проведення інноваційної діяльності.

Серед альтернативних підходів, можна виділити такі, згідно яких, інноваційний потенціал розглядається як здатність суб'єкта господарювання здійснювати інноваційну діяльність або комплекс взаємопов'язаних дій і заходів направлених на розробку інновацій.

Існуюча диференціація поглядів науковців щодо трактування поняття «інноваційний потенціал» спричинила й появу відповідної кількості методів його оцінювання. Однак, як у випадку з підходом до трактування поняття, так і у випадку з підходом до оцінки рівня інноваційного потенціалу, більшість науковців схиляється до ресурсного підходу. В рамках даного підходу, діагностика рівня інноваційного потенціалу підприємства здійснюється на предмет наявності вільних фінансово-економічних ресурсів для здійснення інноваційної діяльності.

Отже, інноваційний потенціал підприємства є основою для визначення конкурентоспроможності та визначальним параметром для розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства. В основу ідентифікації стану спрямованості підприємства до функціонування в інноваційній площині покладені показники, які характеризують його інноваційний потенціал, зокрема можливість до фінансування інноваційної діяльності.

З огляду на вищевикладене, на нашу думку, ідентифікацію рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств доцільно здійснювати на предмет визначення їхнього типу фінансової стійкості. По своїй суті, фінансова стійкість виступає основною характеристикою, яка визначає здатність системи зберігати свої якості у динамічно змінюваному середовищі, повертатися до початкового стану при виникненні певних порушень

функціонування та долати можливі негативні впливи.

Оцінка наявності фінансових ресурсів підприємства дає можливість ще на стадії планування інноваційної діяльності прийняти рішення про доцільність реалізації інноваційного проекту чи переглянути цілі підприємства. Тобто, мова йде про проблему одночасного забезпечення фінансовими ресурсами декількох проектів та розробку, впровадження недавно створених інновацій.

Оцінку рівня інноваційного потенціалу пропонуємо представити у вигляді трикомпонентної моделі визначення типу фінансової стійкості, базою якої є система абсолютних показників забезпеченості запасів джерелами їх формування (1):

$$IP^* = \{[IP_1(\pm K_1)], [IP_2(\pm K_2)], [IP_3(\pm K_3)]\}, \quad (1)$$

де, IP^* – рівень інноваційного потенціалу; $\pm K_1$ – надлишок (+) або нестача (-) власних джерел фінансування; $\pm K_2$ – надлишок (+) або нестача (-) власних та довгострокових позикових засобів; $\pm K_3$ – надлишок (+) або нестача (-) загального обсягу фінансових ресурсів; $K_{1,2,3}$ – часткові компоненти моделі.

Часткові компоненти моделі, в свою чергу, визначаються згідно системи умов (2):

$$IP_i(K_i) = \begin{cases} 1, & K_i \geq 0 \\ 0, & K_i < 0 \end{cases} \quad (2)$$

На першому етапі даного підходу розраховуються показники, які характеризують наявність фінансових ресурсів, для забезпечення процесу формування запасів, зокрема:

1) надлишок (+) або нестача (-) власних джерел фінансування K_1 визначається як різниця між показником наявності власних джерел фінансування та обсягом запасів і поточних біологічних активів (3):

$$K_1 = \text{ВДФ} - \text{ЗП} \quad (3)$$

2) надлишок (+) або нестача (-) власних та довгострокових позикових засобів K_2 визначається як різниця між показником наявності власних та довгострокових позикових засобів та обсягом запасів і поточних біологічних активів (4):

$$K_2 = \text{ВДЗ} - \text{ЗП} \quad (4)$$

3) надлишок (+) або нестача (-) загального обсягу фінансових ресурсів K_3 визначається як різниця між показником наявності загального обсягу фінансових ресурсів та обсягом запасів і поточних біологічних активів (5):

$$K_3 = \text{ЗФР} - \text{ЗП} \quad (5)$$

Зазначені показники є компонентами моделі (1) за результатами комбінації яких, здійснюється безпосередня оцінка рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств.

За результатами комбінації часткових компонентів, визначається рівень інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання (табл. 1).

Таблиця 1

Система умов для визначення рівня інноваційного потенціалу аграрних підприємств

Часткові компоненти			Трикомпонентна модель	Рівень інноваційного потенціалу
K_1	K_2	K_3		
≥ 0	≥ 0	≥ 0	$IP_h^* = \{1,1,1\}$	високий
< 0	≥ 0	≥ 0	$IP_m^* = \{0,1,1\}$	середній
< 0	< 0	≥ 0	$IP_l^* = \{0,0,1\}$	низький
< 0	< 0	< 0	$IP_n^* = \{0,0,0\}$	відсутній

З огляду на теоретичний базис щодо розуміння сутності поняття «інноваційний потенціал», а також наведеного підходу до його оцінки, можна сформулювати чотири рівні інноваційного потенціалу аграрних підприємств:

1) «Високий рівень інноваційного потенціалу» – характеризується високим рівнем забезпеченістю власними ресурсами, відповідно, покриття витрат, для ведення інноваційної діяльності, може здійснюватися за рахунок вільних коштів без позикових засобів.

2) «Середній рівень інноваційного потенціалу» – характеризується нормальним рівнем фінансової стійкості підприємства, що дозволяє повністю покривати поточні витрати господарської діяльності, але для забезпечення ефективною інноваційною діяльністю необхідно залучати додаткові кошти із зовнішніх джерел фінансування.

3) «Низький рівень інноваційного потенціалу» – характеризується низьким рівнем фінансового забезпечення поточних виробничих запасів і витрат. Питання, про здійснення інноваційної діяльності, може мати місце лише при залученні значних фінансових коштів із зовнішніх джерел.

4) «Інноваційний потенціал відсутній» – характеризується критичним рівнем фінансової стійкості. Інноваційна діяльність, за фактом дефіциту або відсутністю джерел фінансування витрат, неможлива.

Доцільно зауважити на тому, що при кризовому стані фінансової стійкості, зокрема при відсутньому рівні інноваційного потенціалу, підприємство не має змоги ефективно здійснювати господарську діяльність, а тим паче, інноваційну.

Зазвичай в аграрних підприємствах є деяка частина ресурсів і технологій необхідних для здійснення інноваційного проекту. Інша частина необхідних ресурсів інноваційного проекту купується на фінансові кошти державної підтримки та позикові фінансові кошти. Власні фінансові кошти організації (у тому числі державні субсидії), що виділяються на освоєння конкретної інновації, спрямовуються на придбання певної частини інноваційних ресурсів, у тому числі оборотних коштів, що у підсумку підвищує її інноваційний потенціал та інноваційно-інвестиційну привабливість.

Необхідно зауважити, що інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств у переважній більшості пов'язана із завершальним етапом інноваційного процесу – освоєнням інновацій (агроінновацій). Це передбачає як визначення джерел фінансування освоєння інновацій, так і формування відповідного організаційно-економічного механізму впровадження інновацій товаровиробником. Впровадження розробок у виробництво, або перетворення новацій в інновації здійснюється за ініціативою суб'єктів підприємницької діяльності з метою досягнення комерційних вигод. Умовою отримання прибутку є конкурентна перевага, а для інноваційного підприємства – монополія новатора.

Описаний в роботі підхід до оцінки рівня інноваційного потенціалу

аграрних підприємств дозволяє проаналізувати суб'єкт господарювання на факт наявності фінансово-економічних ресурсів для здійснення інноваційної діяльності. При практичній реалізації даної системи оцінки у господарську діяльність аграрних підприємств з'являється ефективний інструмент поточної оцінки інноваційних можливостей, що дозволить приймати науково обґрунтовані рішення щодо впровадження інноваційних технологій та правильно обирати момент впровадження. На етапі розробки стратегічних планів суб'єкт господарювання може провести порівняльний аналіз інновацій та виключити з числа даних альтернатив нездійсненні (з погляду фінансового забезпечення) проекти і уникнути надалі проблеми упущеної вигоди, обумовленої заморожуванням інноваційних проектів.

Інформація про рівень інноваційного потенціалу дозволить керівництву підприємств діагностувати рівень їх інноваційного розвитку по принципу «до-після», тобто відслідковувати позиції попереднього і поточного фінансового стану підприємства.

В якості перспектив подальшого розвитку дослідження, на нашу думку, вбачається розробка механізму прийняття рішення про планування інноваційної діяльності в синтезі з результатами прогнозування ймовірності настання банкрутства.